

**Høringsinnspill til forslag til endret metode om vilkår for
leverandører av balansetjenester og vilkår for
balanseansvarlige**

**i samsvar med artikkel 18 nr. 1 i kommisjonsforordning
(EU) 2017/2195 om fastsettelse av retningslinjer
for balansering av elektrisk kraft**

Artikkel 4 Elektronisk kommunikasjon

1. Alle meldinger, deriblant kapasitets- og aktiveringsbud, produksjonsplaner og systemdata til Statnett skal skje elektronisk over den krypterte kommunikasjonsstandarden Energy Communication Platform.

Kommentar: Statnett har tidligere bekreft at produksjonsplaner IKKE flyttes til ECP 3. desember. Teksten her må derfor endres.

VILKÅR FOR LEVERANDØRER AV BALANSETJENESTER

Artikkel 9

Artikkel 12 Krav til leveranse av balanseenergi

1. Leverandør av balansetjenester skal i sanntid arbeide for å regulere i henhold til aktivert budkvantum, og vil være økonomisk ansvarlig for avvik i leveranse.

Se 64.4 motstridende krav, i 64 står det at man skal aktivere i henhold til produksjonsplan .

Artikkel 13 Konsekvenser ved manglende overholdelse av de vilkårene som gjelder for leverandører av balansetjenester i reservemarkeder

1. Statnett kan avkorte betalingen eller fakturere til leverandør av balansetjenester ved avvik fra forpliktelser, slik det er fastsatt i Artikkel 30, Artikkel 45, Artikkel 53 og Artikkel 73.

2. Kommentar: Eventuell straff (som leder til fakturering) bør harmoniseres med hva andre land gjør. Det blir ulogisk at straffen for avvik skal være strengere i Norge når dette er harmonisert. Hva er rasjonalet for en slik avgjørelse?

Hvis det ikke harmoniseres vil det potensielt skape mindre konkurranse i Norge, mer volatile priser og en mulig kostnad for sluttbrukere.

I DK er avkortningen 1, og i Sverige kan ikke beløp overgå inntekten pr dag.

Vi oppfatter at å være tjenestetilbyder i Norge vil bli mindre interessant enn i de andre landene på grunn av sæmorske straffer.

KAPITTEL 3 Vilkår for kapasitetsmarkedet for mFRR

Artikkel 34 Krav til bud og budgivning i kapasitetsmarkedet for mFRR

1. Leverandører av balansetjenester skal oppfylle følgende krav for budgivning i kapasitetsmarkedet for mFRR:
 - a. Bud skal leveres per stasjonsgruppe og budområde,

Artikkel 44

Avregning av levert mFRR-kapasitet

1. Ved avvik mellom forpliktelse og leveranse skal Statnett redusere betalingen og leverandør kan potensielt måtte betale for manglende leveranse slik det er fastsatt i Artikkel 45.

Forslag at dette endres, se kommentar under artikkel 45.

2. Kreditering eller fakturering av mFRR-kapasitet inkluderes i beregningen fra eSett

Kommentar: Aktører som har valgt å motta faktura fra eSett i lokal valuta, må kunne velge å motta oppgjør for levert mFRR-kapasitet i EUR (slik at oppgjøret ikke «tvangsveksles» til lokal valuta. Altså må oppgjør som BRP for eksempel kunne være i lokal valuta, mens oppgjør for rolle som BSP må kunne være i EUR for samme mottaker og periode.

Artikkel 45 Avregning av mFRR-kapasitet som ikke er levert

1. Leverandøren av balansetjenester må tilbakebetale, gjennom avregningen som utføres av eSett, for mFRR-kapasitet som ikke er gjort tilgjengelig:
 - a. Ved avvik mellom aksepterte kapasitetsbud og faktiske bud i aktiveringsmarkedet for mFRR. Om avvik oppstår skal Statnett avkorte betalingen, basert på differansen mellom aksepterte kapasitetsbud og faktiske bud i aktiveringsmarkedet for mFRR. Prisen for avviket er marginalprisen for tilsvarende markedstidsenhet, multiplisert med en faktor på to (2).

Kommentar: Vi ønsker harmonisering mellom de forskjellige TSOene i Norden. Her velger Statnett en løsning hvor aktører risikerer å måtte betale mer enn de mottar fra mFRR CM. I Danmark og Sverige kommer man ikke til å betale mer enn man har mottatt pr døgn.

- b. Ved avvik mellom bestilt aktivering og utført regulering. Dersom aksepterte bud i aktiveringsmarkedet for mFRR, som har fått tilslag gjennom kapasitetsmarkedet for mFRR, ikke kan aktiveres når Statnett ber om aktivering, skal prisen for avviket beregnes til marginalprisen for tilsvarende markedstidsenhet ~~kvart~~er, multiplisert med en faktor på tjuefem (25)

Kommentar: Vi ønsker harmonisering mellom de forskjellige TSOene i Norden. Her velger Statnett en løsning hvor aktører risikerer å måtte betale mer enn de mottar fra mFRR CM, i Danmark og Sverige kommer man ikke til å betale mer enn man har mottatt pr døgn.

Artikkel 49 **Krav til bud og budgivning i kapasitetsmarkedet for mFRR-D**

Artikkel 51

Artikkel 52 **Aksept av bud og fastsettelse av pris i kapasitetsmarkedet for mFRR-D**

1. Aksepterte bud i kapasitetsmarkedet for mFRR-D-kapasitet skal prises etter budpris ("pay as bid").

Vårt forslag er fremdeles å prise etter marginalpris. Dette følger prinsippene i mfr CM og mfr EAM og bør være likt. Det økonomiske incitamentet for aktørene vil ytterligere reduseres ved at kun oppnår budpris ved å delta.

Artikkel 54 **Informasjonsplikt i kapasitetsmarkedet for mFRR-D**

1. Leverandør av balansetjenester med produksjon skal oppgi følgende data
 - a. produksjonsplaner
 - b. systemdata

Kommentar: Av de få deltakerne i markedet, er flere forbrukere. Hvordan vil dette forholde seg til artikkel 64, som vi har bedt om endres, som sier at vi skal endre produksjon etter produksjonplan og aktivering. Det er ikke krav om forbruksplaner for deltagere i mFRR-D.

det blir ulogisk at forbrukere skal aktiveres etter reelt forbruk mens produsenter skal aktiveres etter ikke-reel produksjon (men etter produksjonsplan) Dette er nok et argument for at 64 må endres.

Artikkel 55 **Krav til tilgjengelighet i aktiveringsmarkedet for mFRR-D**

Artikkel 56 **Avregning av levert mFRR-D-kapasitet**

1. Ved avvik mellom forpliktelse i henhold til kjøp i kapasitetsmarkedet og leveranse i aktiveringsmarkedet skal Statnett redusere betalingen slik fastsatt i Artikkel 57.

Må endres, ref 57

2. Kreditering eller fakturering av mFRR-D-kapasitet inkluderes i beregningen fra eSett

Valuta må kunne velges til å være EURO, selv om øvrig oppgjør fra eSett kommer til leverandør som lokal valuta, se kommentar artikkel 44

Artikkel 57 **Avregning av mFRR-D-kapasitet som ikke er levert**

1. Om avvik oppstår skal Statnett avkorte betalingen basert på differansen mellom aksepterte kapasitetsbud og faktiske bud i aktiveringsmarkedet for mFRR-D. Prisen for avviket er budpris multiplisert med en faktor på to (2).
 - a. Dersom leverandør av balansetjenester med forbruk melder avvik senest to (2) dager i forkant, skal avviket multipliseres med en faktor på en (1). Siden Statnett er i en særstilling blant de nordiske TSOene med å gi økonomisk straff, bør de som tross alt velger å delta i dette markedet, ikke bli straffet for å si ifra så lenge dette skjer før driftstimen begynner.
3. Om bud fra kapasitetsmarkedet meldes inn i aktiveringsmarkedet uten at budet er mulig å aktivere i henhold til budinformasjon, skal leverandør av balansetjenester tilbakebetale kapasitetsutbetalingen for de fire (4) siste ukene multiplisert med den andelen av volumet som ikke er levert.

Dette er uklart formulert og det er flere spørsmål som må kommenteres: Vårt utgangspunkt er at en leverandør av balansetjenester har flere aktører som deltar i mFRR-D. Det er utydelig hva

dere mener med «kapasitetsutbetalingen». Eksempel: En aktør er ikke med i 4 uker i mFRR-D i 4 uker, men i uke 5 er aktør med. Dersom aktør da ikke leverer; Hvordan vil man da beregne «kapasitetsutbetalingen» for de fire siste ukene? En leverandør av balansetjenester kan altså ha mottatt en kapasitetsutbetaling for andre kunder, og alle kunder trenger ikke å ha deltatt hele tiden, og de trenger heller ikke delta den timen budet ikke kan aktiveres. Hvordan klarer Statnett å holde kontroll på hva den enkelte kunde av den enkelte tjenesteleverandør skal betale?

Vil manglende heartbeatbesvarelse medføre straff under denne bestemmelsen eller vil det gjelde kun manglende aktivering?

Hva er max beløp?

Foreslår å fjerne artikkel, det er få, men viktige ressurser som deltar i dette markedet, og trussel om straff vil ikke føre til flere aktører i markedet enn dersom man ikke har straff.

- a Dersom det beregnede kravet er høyere enn den samlede betalingen som leverandør av balansetjenester skal få utbetalt for den gitte perioden, skal leverandøren tilbakebetale differansen til Statnett.

Hvordan vil Statnett her kunne skille mellom de forskjellige objekter/aktører som ligger under samme BSP? Slik vi forstår dette kan dette ramme en pulje av kunder som har samme BSP.

- a. Bud skal leveres elektronisk i henhold til Statnett sin spesifikasjon,
- b. Bud skal leveres per stasjonsgruppe,

1. Ved aktivering av bud skal leverandørens produksjon etter regulering være lik produksjonsplan justert for aktivert mFRR-bud.

Kommentar

Kommentar: I Danmark, Finland og Sverige skal man regulere i henhold til aktivert budkvantum. I Norge har Statnett informert om at man skal regulere i henhold til produksjonsplan. Vi oppfordrer sterkt til at Statnett ikke velger en annen løsning enn øvrige TSOer på dette. For oss som er aktive i flere land vil vi i Norge måtte vurdere hva vi skal regulere utifra siste produksjonsplan og ikke utifra faktisk bestilt regulering.

Eks på konflikt: Vindproduksjon solgt i DA: 100 MW, ny produksjonsplan 110 MW, faktisk produksjon 100 MW, så kommer en aktivering på 10 MW: Ingen aktivering nødvendig fordi plan er oppfylt, BSP mottar CM-betaling, ingen krav om å regulere. Dette er en løsning de andre TSOene har valgt bort og det bør også gjøres i Norge.

Artikkel 66 Andre aktiveringsprosesser for mFRR balanseenergi

1. Statnett krever at leverandør av balansetjenester skal besvare periodiske heartbeat-meldinger som Statnett sender for å verifisere at leverandøren av balansetjenester er tilgjengelig for aktivering. Det er krav om 99% tilgjengelighet for aktivering. Tilgjengelighet måles per uke, og er basert på besvarte heartbeat-meldinger.

Vi oppfordrer til at det blir like prosesser i ulike land. Dette er annerledes enn i andre land, og kravet om oppetid på ECP foreslås endret idet dette er noe som aktører kan ha liten innflytelse over. Dette kan ramme leverandører av balansetjenester, og en økonomisk straff som følge av dette vil kunne føre til et lavere utbud av tjenester fra BSPer.

Artikkel 73 Avregning av mFRR-balanseenergi som ikke er levert

1. Dersom heartbeat-meldingen ikke besvares kan Statnett fjerne budet fra listen over tilgjengelige bud for neste markedstidsenhet. Dette vil føre til at budet regnes som ikke levert. For bud som har deltatt i kapasitetsmarkedet for mFRR vil betalingen reduseres i henhold til artikkel 45 punkt 1.

Dette er for strengt og vil medføre færre bud i markedet, samt at det er mye strengere krav enn hos andre TSOer. Kommentar: Vi vil igjen sterk anmode om at NBM faktisk resulterer i at alle forhold harmoniseres som er mulige å harmonisere. At det er nødvendig med strengere «straffegebyrer» i Norge enn i de andre nordiske landene er vanskelig å forstå

2. Dersom aksepterte bud ikke kan aktiveres når Statnett ber om aktivering skal prisen for avviket beregnes til marginalpris i kapasitetsmarkedet for mFRR for tilsvarende markedstidsenhet, multiplisert med tjuefem (25).

Dette er for strengt, se tidligere kommentar Total kostnad for å være med i cm og mfr og ikke delta i mfr vil da være $2 * cm \text{ marginalpris} + 25 * cm \text{ marginalpris}?$.

KAPITTEL 6 Vilkår for aktiveringsmarkedet for mFRR-D

Artikkel 75 Krav til deltakelse i aktiveringsmarked for mFRR-D

1. Det stilles følgende krav til elektronisk aktivering av mFRR-D:
 - a. Programvare med funksjonalitet for å motta, godkjenne og returnere svar på aktiveringer fra Statnett elektronisk, og
 - b. Programvare for kommunikasjon med Statnett.

Artikkel 78 Budgivning i aktiveringsmarkedet for mFRR-D

- a. Bud skal leveres per stasjonsgruppe,
2. Bud i aktiveringsmarkedet for mFRR-D skal angi:

Lokalisering.

Hva menes med lokalisering

1. Statnett skal benytte budprisen som er oppgitt i budet ("pay as bid") fra hver enkelt leverandør av balansetjenester til å sette prisen for en aktivering.

Forslag som tidligere nevnt er å bruke marginalpris. Slik som foreslått her vil leverandører av mFRR-D få en annen pris enn en aktør som deltar i mFRR i samme time. Dette skaper utfordringer ved faktureringer, noe som kan unngås ved å bruke mFRR-prisen. Eventuell ubalansepris og mFRR-pris kan da være vesentlig annerledes enn mFRR-D-prisen, noe som kan gi en ytterligere kostnad for aktører i mFRR-D.

Artikkel 80 Aktivering av bud for mFRR-D balanseenergi

- a. Aktiveringer skal gjelde for gjeldende markedstidsenhet, og ut den neste markedstidsenheten. Hvis leverandøren ikke mottar ny aktiveringsbeskjed 7,5 minutter før oppgitt sluttidspunkt i aktiveringen som medfører videreføring av aktiveringen, skal leverandør av balansetjenester avslutte aktiveringen ved oppgitt sluttidspunkt.

Kommentar: Uheldig å ikke få en melding. Systemer vet ikke når melding er uteblitt ved en feil eller når det er mening at det ikke skal komme ny melding.

Artikkel 81 Krav til tilgjengelighet i aktiveringsmarkedet for mFRR-D

1. Statnett krever at leverandør av balansetjenester skal besvare periodiske heartbeat-meldinger som Statnett sender for å verifisere at leverandøren av balansetjenester er tilgjengelig for aktivering. Det er krav om 99% tilgjengelighet for aktivering. Tilgjengelighet måles per uke, og er basert på besvarte heartbeat-meldinger.
2. Dersom heartbeat-meldingen ikke besvares så kan Statnett fjerne budet fra listen over tilgjengelige bud for den neste markedstidsenheten.

Forslag: Dette må klargjøres: Er det slik at enhver mangel på svar umiddelbart vil føre til at Statnett fjerner bud? Dette vil medføre en enorm risiko for tjenesteleverandører noe som igjen ikke eksisterer i de andre landene og som tjenesteleverandører vil velte over på det enkelte regulerobjekteier. Siden dette er utenfor regulerobjekteiers kontroll vil dette kunne føre til færre ressurser tilgjengelig. Utifra dette bør et slik krav fjernes.

3. Hvis godkjent bud ikke er tilgjengelig ved en faktisk aktivering vil det føre til en økonomisk reaksjon, jf. Artikkel 85.

Forslag:; Må modifieres, se øvrige kommentarer

4. Hvis leverandøren av balansetjenester mottar aktiveringsmelding på et bud uten at aktiveringen i sin helhet finner sted vil de være økonomisk ansvarlig for avvik i leveransen.

Forslag:; Må modifieres, se øvrige kommentarer

Artikkel 84 Avregning av levert mFRR-D-balanseenergi

1. Statnett skal inkludere fakturering eller kreditering av estimert levert mFRR-D balanseenergi i beregningen fra eSett.
2. Alle bud som er aktivert skal, uavhengig av formål, bli avregnet til budpris.

Dette vil medføre et topssystem der man kan aktiveres til budpris, evt ubalanse avregnes til ubalansepris, disse to prisene vil være forskjellige. Det bør avregnes til marginalpris, som mFRR

3. **Kommentar:** Grunnlagsdata for levert mFRR-D-balanseenergi skal angis i MWh og tilhørende pris i EUR/MWh/h. Derfor må oppgjøret fra eSett kunne håndteres i EURO, ref tidligere kommentar

Artikkel 85 Avregning av mFRR-D balanseenergi som ikke er levert

1. Om bud ikke kan aktiveres i henhold til budinformasjon vil Statnett avkorte betalingen. Statnett vil beregne betalingen som andelen av volumet som ikke er levert, multiplisert med kapasitetsbetalingen for de fire siste ukene per feilslåtte aktivering, jf. Artikkel 57.

Dette er uklart: Gir et heartbeat manglende svar i løpet av en 5-minuttersperiode en definisjon av neste kvarter som en feilslått aktivering? I så fall, vil 100 prosent bortfall i dette kvarteret bety at det er 100% av volumet som da ikke blir levert og dette fører da til en straff med denne aktørens kapasitetsutbetaling for de siste fire uker?

- a. Dersom leverandør av balansetjenester ikke har fått tilslag på bud i kapasitetsmarkedet for mFRR-D innenfor samme markedssegment, **Hva betyr dette?** skal Statnett beregne kravet som andelen av volumet som ikke er levert multiplisert med budpris for aktiveringen og en faktor på tjuefem (25).

- i. Statnett skal ikke kreve betaling fra leverandør av balansetjenester i tilfeller med negative priser.

Forslag: Dette må endres:

- 1) Ved å misse enkelte heartbeats, vil man kunne risikere å måtte betale tilbake inntekter flere uker tilbake. Dette er en kostnad som tjenestetilbydere ikke

kommer til å ta på seg, som ligger utenfor kundens kontroll, og som kan lede til at aktører ikke deltar i markedet.

2)

3) Så lenge det ikke er 100% oppetid på heartbit; Vil dette bety at for hver eneste uke vil det være en avkortning slik dette forslaget er satt opp?.

Er det slik at en avkortning vil inntreffe fordi Statnett vil sette budet som ikke tilgjengelig på grunn av manglende svar på heartbeat?.

Hva menes med «andel av volum som ikke er levert»? Er dette andelen pr uke eller pr tidsenhet?

Gjelder dette andel kun for denne ene aktøren hos tjenestetilbyderen, eller andel for alle kundene hos tjenestetilbydere?

En tjenestetilbyder kan melde inn bud for flere assets. Kapasitetsbetaling for 4 uker kan derfor variere, både avhengig av hvor mange aktører som har deltatt under samme BSP og de forskjellige marginalprisene. Dersom 10 aktører (ca 50% av RKOM i dag) deltar i 4 uker, og deretter deltar kun 1 aktør i uke 5 og denne aktøren lar seg ikke aktivere : Statnett må da kunne skille hvem som har deltatt og skille mellom kundene for å beregne rett bot. Statnett må være klar over at tjenesteleverandører kan håndtere oppgaver for flere assets, med ulikt volum og ulike marginalpriser, for både ulike og samsvarende tidsperioder.

Konklusjon: Med en slik mulighet for en uberegnelig bot, med marginalprissetting og med spesialregler før bøtelegging i Norge, frykter vi at dette vil medføre færre tilgjengelig ressurser i mFRR -D

Vi mener at det er viktig å få grundig belyst de artiklene vi har kommentert, både for oss som potensiell tjenesteleverandør og for våre kunder.

Vi bidrar gjerne med ideer og innspill dersom dere ønsker dialog før dere implementerer endringer.